

Х.Т. Зозуля, студ. (ЛНАУ, м. Дубляни)

Р.І. Содома, канд. екон. наук, д-р філософії (ЛНАУ, м. Дубляни)

БАНКІВСЬКИЙ НАГЛЯД ТА РЕГУЛЮВАННЯ В УКРАЇНІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Актуальність проблеми, на нашу думку, була досить вичерпно проілюстрована нещодавніми подіями, під час яких через політичну нестабільність у державі банківська система потерпала від значної кризи. Враховуючи важливе місце банківської системи в економіці країни і високий рівень залежності економічної та загальної безпеки держави загалом від стану банківської системи, можна зазначити, що організація державного управління набуває надзвичайної важливості в цій сфері.

На сьогодні в Україні не можна не бачити глибоких проблем у розвитку та функціонуванні банківської системи. Робота українських банків упродовж останнього десятиріччя здійснювалася за таких несприятливих умов, як незадовільний стан економіки загалом, занепад промислового виробництва, розвинені інфляційні процеси, неадекватно велике оподаткування. Ці чинники призвели до того, що головною стратегією українських банків стала не стратегія розвитку, а стратегія виживання.

Склалася ситуація, за якої банки неспроможні виконувати належні їм функції фінансових посередників у зв'язку з неповерненням позичальниками отриманих у банках кредитів та несплатою відсотків за ними. Однією з основних причин цих негативних явищ у вітчизняній економіці є недосконалість законодавчої бази, що регулює банківську діяльність, та інші актуальні проблеми банківського нагляду.

Метою банківського нагляду є стабільність банківської системи шляхом забезпечення платоспроможності банківських структур, відвернення системного ризику (тобто ризику того, що банкрутство одного або кількох банків спричинить кризу всієї банківської системи); захист інтересів вкладників і кредиторів банку щодо безпеки зберігання коштів клієнтів на банківських рахунках що виникає внаслідок банкрутства, шахрайства, зловживань, маніпуляцій та інших видів посадових правопорушень з боку постачальників фінансових послуг (індивідуальний ризик).

Інакше кажучи, законодавець, окреслюючи мету банківського нагляду, окремо виділяє аспект підтримання ефективності банківської системи, оскільки банки мають забезпечити виконання своїх платіжних зобов'язань в економічно складний час.

Можна наголосити на нетотожності термінів «банківське регулювання», і «банківський контроль», оскільки їх відносять до різних (хоча і взаємодоповнюючих) видів діяльності. Регулювання, на нашу думку, включає в себе розробку й видання уповноваженими установами конкретних правил, інструкцій, методологічних матеріалів, що базуються на чинному законодавстві та визначають структуру і способи здійснення банківської діяльності. Контроль за діяльністю банків здійснюється з метою забезпечення їх надійності і стійкості. Він передбачає цілісний і безперервний нагляд за здійсненням банками своєї діяльності відповідно до чинного законодавства.

Банківський нагляд в Україні по-перше, повинен бути незалежний, політично незаангажований, некорумпований, забезпечений належними професійними кадрами орган державної влади.

По-друге, треба вдосконалити систему контролю за цим органом, інакше знову й знову нам доведеться чути про зловживання керівництва.

По-третє, процедура призначення на керівні посади має бути більш об'єктивною. За роки існування Нацбанку склалася практика призначення на керівні посади цього органу осіб, які до призначення на відповідну посаду були засновниками, або посадовими особами, або значними за обсягом капіталу акціонерами того чи іншого комерційного банку. Це не заборонено законодавством, але на яку об'єктивність з їхнього боку щодо банків-конкурентів можна розраховувати?

По-четверте, у демократичних, правових державах світу з розвинутою економікою орган, головним завданням якого є банківський нагляд, не тільки відокремлений від центробанку, але й контролює центральний банк нарівні з іншими банками (приклад, Німеччина).

Роль Національного банку України у регулюванні банківської діяльності та здійсненні нагляду за комерційними банками полягала у забезпеченні ліквідності, платоспроможності та стабільності банківської системи України.